

Analiza AGENT GREEN Asupra Noului COD SILVIC

din 20 decembrie 2024

(Legea nr. 331/2024)

Emitent

Parlamentul României

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 7 din 9 ianuarie 2025

În contextul publicării și intrării în vigoare a noului cod silvic, Asociația Agent Green în urma unor analize aprofundate prezintă următoarele constatări. Noul cod silvic:

- Nu aduce reforme structurale.
- Nu rezolvă marile problemele sistemice recurente care sunt sursa disfuncționalităților, a managementului forestier defectuos și a abuzurilor împotriva pădurii și personalului silvic.
- Nu aduce reforme în domeniul digitalizării. Deschiderea unor registre electronice menite să ușureze munca angajaților este insuficientă pentru a reprezenta reformă.

- Cauzează reducerea suprafața fondului forestier național.
- Reduce programul național de împădurire.
- Nu se separă activitățile de reglementare, administrare, comercializare și control către entități diferite.
- Ocoalele silvice, indiferent de forma, lor rămân aceleași structuri universale care simultan:
 - administrează fondul forestier
 - reglementează fondul forestier
 - gestionează fonduri cinegetice, crescătorii de vânătoare și complexuri de vânătoare
 - fac comericalizare
 - fac paza și evaluarea prejudiciilor
 - fac controlul, în acest sens având competențe suprapuse cu cele ale gărzii forestiere în procent de peste 90%
 - rămân, prin pădurari (inclusiv cei de la ocoale private), organe de constatare care pot legitima cetățeni și pot aplica amenzi
- Lobby-ul exercitat de hibridul de stat Romsilva (companie-autoritate) pe parcursul elaborării noului cod silvic (NCS) de a-și spori sau a-și menține anumite privilegii și-a atins scopul, astfel a reușit să profite în continuare de o poziție privilegiată de monopol care îi permite să influențeze după bunul plac piața bunurilor și serviciilor cu specific silvic, cinegetic, hipic.
 Așadar, Romsilva ca for tutelar al administrațiilor a 22 de parcuri naționale și naturale, reușește să persiste în același conflict clar de interese rezultat din antiteza protejare versus producție.
- Nu se produce o schimbarea a paradigmei față de pădure care în principal este considerată ca și până acum, o cultură de arbori cu rol exclusiv de producție și se ignoră celelalte funcții pe care pădurea le îndeplinește.
- Cetățeanul rămâne intrusul din pădure pentru care accesul nu este chiar atât de liber pe cât se spune.
- Apar beneficii noi pentru personalul silvic: **majorarea salariului de bază cu 25%**. Asta în condițiile în care IFN spune că avem o piață neagră a lemnului care o depășește pe cea legală iar guvernul ne-a servit de curând ordonanța trenuleț.

- Se măresc unele pedepse pentru comiterea de infracțiuni silvice .
- S-au identificat infracțiuni silvice noi.

Prezentarea rezultatelor centralizate ale analizei detaliate din perspectiva schimbărilor:

Elemente vizate de modificări	Nr. articole care generează schimbări favorabile	Nr. articole care generează schimbări nefavorabile	Nr. articole cu elemente de noutate favorabile	Nr. articole cu elemente de noutate nefavorabile	Nr. articole cu schimbări neutre	Nr. articole cu elemente noi neutre
Pădure, personal silvic , proprietari și societate	2	2	2			
Pădure, proprietari și societate	8					
Pădure, personal silvic și societate	1	2	1			
Pădure și societate	11	10	5	4		
Pădure și personal silvic	2					
Personal silvic și proprietar	2		1			
Pădure	10	22	7	2		
Personal silvic	2		1			
Proprietar		1	2			
Societate	2		1			
Pădure și proprietar		5				

Pădure, personal silvic și proprietar		1				
Personal silvic și societate			1			
TOTAL	40	43	22	6	9	18

Prezentarea rezultatelor centralizate ale analizei detaliate din perspectiva lipsei schimbărilor :

Nr. articole neschimbate favorabile	Nr. articole neschimbate nefavorabile	Nr. articole neschimbate neutre
13	4	13

Interpretarea datelor din cele două tabele este următoarea:

- 75 (45%) de articole conțin prevederi favorabile.
- 53 (31%) de articole conțin prevederi nefavorabile.
- 40 (24%) de articole au caracter neutru în ceea ce privește influența directă a elementelor vizate de analiză (pădure, personal silvic, proprietari, societate

În perioada de consultare publică Agent Green a făcut propuneri menite să genereze reforme pozitive depunând observații la o mulțime de subpuncte în structurile a 76 de articole. Dintre acestea am regăsit preluate parțial ideile noastre doar la 7 articole.

Expunere pe larg:

➤ Motive de îngrijorare:

1. Siguranța pădurii rămâne precară din perspectiva reconfigurării pazei cu același responsabil principal, pădurarul.
Menționăm că din cauza evoluției societății românești și schimbului de generații faptele de furt clasic în general de natură socială au dispărut aproape definitiv. Furtul masiv modern înseamnă subevaluarea scriptică a masei lemnoase în documente oficiale, ceea ce se întâmplă cu implicarea personalului silvic.
România se află în situația regretabilă în care pădurea are nevoie mai mult ca niciodată de apărare împotriva faptelor de hoție comise de personalul silvic a cărui integritate s-a depreciat extrem de mult.
2. Un motiv de îngrijorare este amenajarea pădurilor-parc care deși rămân în FFN pot fi afectate de iluminat nocturn, amplasarea toaletelor ecologice, plantarea unor specii exotice de arbori. Toate acestea pot perturba liniștea și naturalețea ecosistemului forestier.
3. Se înființează Consiliul Național pentru Silvicultură (CNS) care momentan are doar un rol onorific urmând ca organizarea și funcționarea lui să fie reglementată prin HG la propunerea MMAP în cel mult 120 de zile. Vom urmări dacă această structură va contribui pe viitor la reforme ale sistemului silvic sau doar la sporirea birocrăției. Până acum nu sunt semne de bunăvoință din partea legiuitorului care a eliminat total din forma propusă de minister partea despre conducerea CNS . Potrivit formei trimise la Parlament, conducerea CNS trebuia să fie asigurată de o comisie permanentă formată din reprezentanți ai mediului academic și de cercetare, reprezentanți ai autorității și ai mediului profesional silvic.
4. Din cauza faptului că amplasarea suprafețelor experimentale se poate face numai cu acordul administratorului sau al proprietarului , există riscul compromiterii rezultatelor unor cercetări precum Inventarul Forestier Național (IFN). Pot exista indivizi rău intenționați care să fure sub diverse forme ocolind suprafața experimentală atât timp cât îi cunosc locul și astfel lipsa arborilor sustrași nu va fi luată în calcul iar în

rezultatul final se va reflecta că în zona respectivă nu se taie ilegal. Locațiile suprafețelor experimentale, cel puțin în anumite cazuri, ar trebui să fie cunoscute doar de cercetători.

5. Accesul în fondul forestier național (FFN) este atât de liber încât el poate fi restricționat „temporar” pentru „siguranța persoanelor” exact de administrator (ocol) / proprietar în zone precum :
 - unde există risc de incendiu
 - unde au loc tăieri de arbori
 - acțiuni de vânătoare
 - în țarcurile de vânătoare
 - în sediile administrative (cantoane, ocoale, direcții silvice etc)
 - chiar și pe unele drumuri forestiere.

Raportat doar la primele 3 exemple constatăm că perioadele aferente lor pot acoperi integral anul calendaristic și se pot extinde destul de mult, chiar pe tot cuprinsul unui ocol silvic. Experiența acumulată ne îndreptățește să afirmăm că vor exista suficiente abuzuri din partea administratorilor/propietarilor ostili în sensul interzicerii accesului.

6. Creșterea gradului de accesibilizare a FFN este asumată ca obiectiv principal de gestionare durabilă.
O mulțime de dovezi probează exact contrariul: apariția drumurilor este punctul de plecare pentru o mulțime de încălcări ale principiilor de administrare sustenabilă. Asemenea încălcări precum eroziunea excesivă, poluarea apelor, vătămarea arborilor nedestinați tăierii, compromiterea regenerării naturale etc. se pedepsesc contravențional la nivel derizoriu raportat la distrugerea pe care o provoacă. Se impune reglementarea drumurilor ”nepermanente” utilizate pentru scos-apropiat / căi de colectare care formează o rețea vastă fără să fie supuse proiectării prin amenajamente și nici evaluărilor de mediu.
7. Nu mai este necesar ca până acum avizul gărzii forestiere pentru autorizarea lucrărilor situate mai aproape de 50 m de liziera pădurii în cazul obiectivelor de interes național, județean sau local.

8. Elaborarea pentru o perioadă de 20 de ani a amenajamentelor silvice o considerăm inoportună acum când efectele schimbărilor climatice se resimt tot mai des și mai intens asupra pădurii. Un alt motiv este legat de erorile de amenajare mai mult sau mai puțin voite a căror persistență pentru 20 de ani poate fi nefastă. Cunoaștem destule "erori" strecurate în amenajamente silvice pe care în loc să le raporteze, silvicultorii le-au pus în practică periclitând ecosisteme forestiere de o valoare inestimabilă. Ideea este că o greșală descoperită mai devreme este mai ușor de corectat.
9. Nu mai primesc obligații exprese de a interveni în acțiunile de prevenire și stingere a incendiilor în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara acestuia autoritățile menționate în vechiul cod silvic, și anume: prefecturi, primării, consiliile județene și locale, unitățile autorităților competente ale statului în domeniul protecției civile, al combaterii efectelor calamităților și dezastrelor. Sperăm ca aceasta să nu conducă la interpretarea legii din partea acestor autorități că angajamentul lor este opțional.
10. Principala tehnologie de marcare rămâne "dispozitivul special de marcare" mai pe scurt ciocanul silvic, un instrument rudimentar a cărui utilizare ilegală și falsificare s-au descoperit în nenumărate cazuri. Fără exagerare, el poate reprezenta prezumția de vinovăție pentru un silvicultor cinstit și la fel de bine, alibiul perfect pentru unul hoț.

➤ **Derapaje grave:**

1. Se reduce programul național de împădurire de la 2 milioane ha până în 2035 la 60 mii ha până în 2030.
2. Nu mai este obligatorie specializarea în domeniul silviculturii și nici experiența de 5 respectiv 8 ani ca ingineri cu studii de profil pentru funcțiile de șef ocol și director de direcție silvică. Prevederi referitoare la experiența profesională de specialitate silvică rămân totuși valabile în statutul personalului silvic (OUG 59/2000). Suspectăm o intenție de politizare și de relaxare totală a condițiilor de pregătire și vechime care dacă va avea loc ar conduce la scăderea calității actului managerial.
Având în vedere importanța deosebită a domeniului în care își desfășoară activitatea, Agent Green a propus cu prilejul consultărilor publice criterii mai severe de selecție pentru accederea în sistem și promovarea în funcții de conducere a personalului silvic.

De asemenea am cerut evaluarea periodică printr-un proces riguros testare a integrității personalului silvic.

Adoptarea lor ar fi ajutat la ridicarea standardelor de calitate a actului silvicultural și managerial și la depistarea și eliminarea celor inadecvați.

Remarcăm în NCS preluarea parțială din propunerile noastre în sensul că pădurarilor cărora li se permitea accesul în sistem cu 10 clase + curs de calificare profesională de 6 luni acum li se cer minim studii liceale.

3. Organizarea unor evenimente sportive în cadrul cărora este permisă utilizarea mijloacelor motorizate în pădure are efecte nocive.
4. Nu mai este obligatoriu ca suprafața compactă mai mică de 20 ha oferită în compensare pentru scoaterea din FFN să fie alipită de pădure. Pragul a scăzut la 10 ha.
5. Este inacceptabilă definiția reconstrucției ecologice care se referă inclusiv la tăierile rase de substituie efectuate cel mai adesea în păduri cu o stare fitosanitară excelentă pentru simplul motiv că nu ar mai corespunde compoziției considerate naturală. De exemplu procentul de participare al stejarului este 20% nu 40% cât scrie în normele bazate pe principii învechite.
6. Activitatea de recoltare în scop comercial a produselor nelemnoase specifice FFN este permisă fără reglementare în amenajamentul silvic implicit fără să fie supusă evaluărilor de mediu.
7. Nu este indicată permisiunea acordată de a se efectua lucrări de curățire în FFN unor persoane fizice și juridice care nu dețin atestat de exploatare forestieră. Curățirile fac parte din categoria lucrărilor de îngrijire a căror importanță în dezvoltarea pe viitor a arboretului este extrem de importantă și nu poate fi lăsată în seama unor neprofesioniști.

➤ Derapaje extrem de grave:

1. Nu sunt recunoscute ca păduri suprafețele acoperite cu vegetație forestieră chiar dacă ele se încadrează definiției pădurilor de la art. 2 pentru simplul fapt că sunt situate în afara FFN. În baza datelor furnizate prin IFN ciclul 2 estimăm că ies de sub incidența și protecția legii peste jumătate de milion ha de păduri veritabile neincluse în FFN care devin astfel pradă a tăierilor abuzive și necontrolate în valoare de cel puțin 15 miliarde de euro. Se impune includerea de urgență a acestor păduri în FFN concomitent cu luarea unor măsuri de recompensare a proprietarilor. Este oricum mult mai rentabil pentru stat să compenseze proprietarii pentru păduri care au apărut în mod natural decât să împădurească terenuri arabile degradate sau abandonate.
2. Pășuni împădurite cu consistența mai mare de 0.4, perdele forestiere, unele jnepenișuri devin mai vulnerabile deoarece nu mai sunt specificate ca parte din FFN ci terenuri cu folosință agrosilvică.
3. Mai multe reglementări cauzează sau facilitează reducerea suprafeței FFN. Pe lângă specificațiile de la pct. 1 și 2 se adaugă și permisiunea de scoatere definitivă din FFN fără compensare și care poate presupune defrișarea pentru obiective ca de exemplu: cimitire, lăcașe de cult, extragerea gazelor, lucrări miniere și exploatarea altor resurse din subsol.
4. Suprafețele maxime permise a fi scoase din FFN cu compensare în cazul categoriilor pădure și teren de împădurit astfel:
 - a. Pt proprietăți mai mari de 5 ha de la 250 m² la 500m²
 - b. Pt proprietăți mai mici de 5 ha de la 200 m² la 300m²

Considerăm că într-un peisaj forestier național fragmentat și degradat obiective permise de NCS precum cele turistice, de agrement, locuințe, case de vacanță, hidrotehnice etc afectează negativ naturaletea și funcțiile pădurii, cauzează fragmentarea ecosistemului forestier și influențează populațiile de specii sălbatice.

O singură restricție este menționată, și anume nu se poate aproba scoaterea din FFN pentru construirea de locuințe și case de vacanță în județele deficitare (sub 30% FFN). Având în vedere celelalte obiective permise, considerăm că această restricție nu va avea un efect pozitiv real în favoarea pădurii.

Agent Green a propus cu prilejul consultărilor publice introducerea unei taxe reparatorii pentru refacerea și conservarea speciilor și habitatelor afectate ca obligație financiară în cazul terenurilor scoase definitiv din FFN cu compensare și în cazul schimbării categoriei de folosință a terenurilor forestiere. Am cerut să fie exceptată de la taxare doar trecerea în categoria terenurilor necesare realizării lucrărilor de corectare a torenților. Propunerea organizației nu a fost adoptată.

5. Ne-am confruntat în ultimii 10 ani cu abuzuri din partea conducerii anumitor gărzi forestiere teritoriale care și-au depășit atribuțiile aprobând scoaterea din FFN pentru suprafețe mai mari de 1 ha din același loc în beneficiul direct și indirect al aceluiași beneficiar. Artificiul folosit a fost împărțirea suprafeței eliminate din FFN în mai multe acte administrative eliberate în unele cazuri toate în aceeași zi, însumând de exemplu 3 ha. NCS nu a exclus posibilitatea repetării unor asemenea fapte. Agent Green a propus în dezbaterile NCS limitarea competențelor de aprobare acordate conductorilor gărzilor forestiere la suprafața de maxim 250 m².
6. Noul cod silvic face ca pădurea să fie considerată pădure începând de la 0.5 ha nu de la 0.25 ha cum îi era mai favorabil până acum.
7. Terenuri în general neacoperite cu pădure și alte construcții și instalații de utilitate cinegetică a căror gestionarea urmărește ca scop final uciderea animalelor sunt considerate terenuri cu destinație forestieră.
8. Romsilva își păstrează dreptul nelimitat de a înființa complexuri de vânătoare și crescătorii de vânat prin împrejmuirea pădurii. Aceste spații nepublice reprezintă adevărate lagăre de exterminare unde animalele sălbatice sunt ucise prin cruzime, iar existența lor provoacă degenerarea exemplarelor de faună și alterează funcțiile ecosistemice ale pădurii. Agent Green a solicitat pe parcursul consultărilor publice renunțarea la acest articol și desființarea imediată prin scoaterea lor în afara legii.
9. Se acordă termenul imens de 5 ani ca Romsilva să inițieze procedurile judiciare de rezolvare a ocupațiilor și litigiilor existente asupra terenurilor forestiere proprietatea publică a statului.

10. Se permite depășirea posibilității în baza precomptării (reținere de la tăiere) dintr-un amenajament silvic viitor care este nesigur și poate fi reconfigurat teritorial astfel încât cea precomptare să nu se poată realiza. Se impune actualizarea de urgență a legislației pentru aplicarea precomptării în timp real (amenajament curent) prin extindere spațială la UP învecinate.
11. Se pot aproba în păduri activități de pășunat și trecere a animalelor care produc inevitabil prejudicii grave ecosistemului forestier. Putem fi de acord doar parțial cu traversarea pădurii extrem de limitată pe rute prestabilite, în intervalele de transhumanță și pentru adăpare în situații de intemperii.
12. Nu mai reprezintă infracțiune pășunatul în FFN fără aprobări.
13. Nu mai reprezintă infracțiune neregenerarea în cel mult doi ani de la finalizarea lucrărilor a suprafețelor parcurse cu tăieri și a celor oferite în compensare.

➤ **Modificări pozitive:**

1. Salutăm victoria societății civile împotriva intereselor mafiei gulerelor verzi prin obținerea limitării drastice a tăierilor de pădure în județul Ilfov. Victoria trebuie însă apărută, consolidată și extinsă deoarece anumite definiții strecurate subtil permit tăieri rase de substituție sub justificarea reconstrucției ecologice.
2. Se introduc tehnologii moderne de supraveghere a FFN care să surprindă eventualele activități ilegale. Jandarmeria , poliția și garda forestieră primesc în sfârșit acces la sistemul SUMAL 2.0 în timp real și la informațiile stocate pentru o perioadă de minim 3 luni anterior, dacă este necesar. Între aceste prevederi de la articolul 97 regăsim și propuneri formulate de Agent Green în consultarea publică.

3. IFN va deveni agenție cu personalitate juridică în subordinea SGG după finalizarea ciclului 3 programată la finalul anului în curs.
4. În termen de 90 de zile ministerul va lua măsuri ca sortimentele de furnir (cel mai scump lemn de pe piață) să circule marcate chimic și digital.
5. Crește gradul de digitalizare a activităților de profil prin operaționalizarea sistemului informațional integrat pentru păduri și deschiderea registrului forestier național (RFN).

Caracteristici :

- a. Se îmbunătățește procesul de colectare și prelucrare a datelor despre trasabilitate, comercializare, stocare, gestionarea pădurilor, proprietate forestieră.
 - b. Furnizează informații utile autorităților, operatorilor economici și publicului.
 - c. RFN cuprinde informații despre evidența proprietăților de teren forestier, facilitează avizări și raportări informatice între instituții , ajută în activitatea de implementare, acordă asistență proprietarilor de păduri etc.
6. Se reglementează accesul în FFN în alte scopuri unde sunt enumerați reprezentanții ONG-urilor și jurnaliștii. Prevederea coincide cu solicitarea Agent Green din consultarea publică.
 7. Se interzic tăierile rase în arii naturale protejate cu excepția arboretelor cu cicluri scurte (plop, salcie). Aceasta reprezintă o victorie exclusivă Agent Green ca urmare a sutelor de procese cu ministerul mediului care au susținut plângerea la Comisia Europeană din anul 2019 care a devenit infringement în februarie 2020 și care va continua până la remedierea tuturor aspectelor semnalate de noi.
 8. Proprietarului pădurii i se oferă posibilitatea să opteze pentru implementarea unor măsuri de conservare, cu caracter voluntar. Îi sunt acordate compensații în situația în care i se impun măsuri obligatorii de conservare și ameliorarea a biodiversității .

9. Se definesc comunitățile dependente critic de pădure care vor primi anumite facilități care să le înlăsească accesul la produsele FFN pentru subzistență și dezvoltare. În acest sens vor urma reglementări suplimentare emise prin HG.
10. Definiția conflictului de interese devine mai cuprinzătoare pentru personalul silvic vizându-i rudele și afinii până la gradul al doilea. Spre deosebire de , până acum erau vizate doar rudele și afinii de gradul I.
11. Personalul silvic cu funcții de conducere și de execuție care nu este funcționar public este obligat să completeze anual declarațiile de avere și de interese. Aici se încadrează toți angajații de specialitate silvică de la ocoalele silvice care până acum erau scutiți, și anume: pădurari, paznici de vânătoare șefi de districte, tehnicieni, ingineri silvici. La aceste funcții există cele mai mari probleme de integritate și averi ilicite. Se impune îmbunătățirea în continuare a legislației astfel încât să se recunoască conflictul de interese și pentru situațiile în care rudele desfășoară activități economice de prelucrare a lemnului, comerț cu lemn și dacă fac parte din asociații de vânătoare.
12. Cresc pedepsele pentru tăieri de arbori fără drept, furtul de arbori doborâți de fenomene naturale, furtul de puieti sau lăstari, distrugerea vegetației forestiere și transport ilegal. Exemple:
 - pentru distrugerea vegetației forestiere cu prejudiciu mai mare de 20 decât prețul mediu al unui metru cub, pedeapsa veche de 1-5 ani crește la 2-7 ani
 - pentru tăierea de arbori fără drept cu prejudiciu de la 5 până la de 20 de ori prețul mediu al unui metru cub se mărește pedeapsa maximă de la 3 la 5 ani.
13. Se adaugă infracțiunea nouă de falsificare a datelor informatice care se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.
14. Se stabilește o altă nouă infracțiune care se pedepsește cu închisoare de la 1-5 ani sau cu amendă pentru deținerea în depozite a unor stocuri nejustificate care diferă în + sau în- cu mai mult de 10 m³ față de evidențele scriptice.

15. Mijloacele de transport și alte bunuri utilizate la comiterea infracțiunii de transport ilegal de material lemnos se confiscă. Pragul cantitativ începând de la care se aplică măsura confiscării scade de la 10 m³ la 5 m³. Este măsura cea mai descurajatoare pentru eliminarea căreia s-au făcut presiuni imense din partea reprezentanților sectorului silvic și care a iscat nenumărate scandaluri în cazul camioanelor oprite în trafic la solicitarea activiștilor de mediu.

16. Fiecare ocol silvic este obligat să înființeze depozit disponibil pentru stocarea materialelor lemnoase confiscate.

➤ **Reglementări aberante sau așezate în locuri nepotrivite:**

1. La art.3 „Terenuri cu folosință agrosilvică” fără nicio legătură cu specificul reglementării apare pct.(4) „Pajiștile permanente de înaltă valoare naturală nu pot face obiectul împăduririi”.
2. Reglementări contradictorii de la Art. 25, 26, 27,31 și125 fac posibilă următoarea aberație: asigurarea pazei și a serviciilor silvice minimale pentru proprietățile forestiere mai mici de 30 ha sunt gratuite (suportate de stat prin bugetul autorității) însă neplata acestora de către deținător face ca împotriva lui să se declanșeze executarea silită pentru recuperarea valorică. Mai simplu este gratuit și în același timp nu este.

Tot de aici rezultă că proprietarii neidentificați care dețin terenuri forestiere mai mari de 30 ha vor fi notificați și executați silit dacă nu contestă devizul prezentat de ocolul silvic prestator.

Mai mult decât aberant, considerăm totodată profund nedemocratică și abuzivă această abordare prin care statul îi forțează pe proprietarii de păduri să plătească niște servicii de care poate nu au nevoie. Aceste servicii sunt prestate în marea majoritate a cazurilor de ocoale de stat.

Asemenea încercări nedemocratice au început încă din 2017 însă până în prezent nu s-a dovedit că ele reprezintă o soluție. Se impune o reglementare în aceste situații însă într-un cadru democratic și eficient prin care să se asigure în timp util protejarea tuturor pădurilor.